

Szerkesztési iroda

Sepsí-Szentgyörgyön
a ref. kollegium épületé-
ben, hová
a lap szellemi részét illető
kérdéseket küldendők.

Kiadó hivatal:

POLLÁK MÓR
könyvnyomdája és könyv-
kereskedése,
hová a hirdetések és
előfizetési pénzek
bármentesen intézendők.

NEMERE

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági lap.

A „Háromszéki háziipar-egylet” és a „sepsí-szentgyörgyi önkéntes tűzoltó-egylet” hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen lap heten
kint kétszer:
csütörtökön és vasárnap

ELŐFIZETÉSI FELTÉTEK

Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve

Egész évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 frt 50 kr.

Hirdetmények díja:

3 hasábos petit-sorért, vagy
annak helyéért 6 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyitólír sora 15 kr.

Előfizetési felhívás

a

NEMERE

IX. évfolyamának II. felére

Előfizetési feltételek:

Július — szeptember 1 frt 50 kr
Július — december 3 frt — kr
Külföldre fél évre 4 frt — kr

Az előfizetési pénzek a „Nemere” kiadó-
hivatalának Pollák Mór könyvnyomdájába
Sepsí-Szentgyörgyre küldendők

Előfizetőinket szívesen kérjük előfizetéseiket
megújítani, miután felesleges példányokat nem nyo-
mattathatunk.

A „Nemere” kiadóhivatala.

Bukurestből.

— Saját levelezőnkől. —

Bukurest, 2879. jun. 30.

Tisztelt szerkesztő ur!

Valamint a nagy világban nem oly sűrűk a
csendes, békés időkben a naphírek és események;
ugy valami nevezetesebb politikai mozzanat Romá-
niában sincs.

Békés időkben az államok saját belügyeikkel
szoktak foglalkozni leginkább. A mik Bulgáriában
a zulus földjén, a kereszténység felszabadított orszá-
gában Muszkaországban folynak, ugy ismeretek
önök előtt — talán még jobban — mint előttem.
Ezekről hallgassunk. — Nézzük meg mi történik
Romániában?

Az országgyűlés folyik, melyben a pártok
ugy alakultak, hogy a Rosetti-Bratianu párt győ-

zött s e győzelmében az ellenzéki lapok heves ki-
fakadásai, megtámadásai dacára is megmaradt a
kormányon. A független államok sorába lépett or-
szágnak nem mondhatjuk, hogy nincs sok megol-
dani való kérdése. S talán jobb is, hogy azon kor-
mány, mely alatt létrejött a függetlenség, végezze
el, oldja meg a függetlenséghez kötött kérdéseket.
Műve így fog bevégezett egészet képezni. Ezen fel-
teletek közül egyik legnevezetesebb: a zsidó
kérdés.

Idők hosszú sora óta van ez már szönyegen,
a román sajtó folyton foglalkozik vele. A constitu-
ciónak ide vonatkozó pontja felett heves vitakö-
zások történtek már. Értsem a 7. articulust, mely
azt mondja: „hogy csak keresztény vallású idege-
nek kérhetik a honosítást”, (megjegyzendő oly meg-
szorításokkal, miszerint azt hiszem, nagyon kevés
állam van, hol oly nehezen lehetne polgárjogot
nyerni, mint Romániában.)

Ennek a 7. pontnak a berlini szerződés értel-
mében most már változást kell szenvedni, annyiban,
hogy a jog a nem keresztényeknek, zsidóknak is
— meg kell hogy adassék. A sok javaslat közül
csak egyet említek fel, melyet G. Maghern követ
terjesztett elő. Ő a kérdést jól, a többi államok
tetszésére, a zsidók elégtételére, a román nemzeti és
gazdasági érdekek megóvására következő feltéte-
lek alatt ajánlja megoldani. Román polgárjogot
nyerhet az:

1) ki Romániában született és nevezkedett s
csak provisorice sem élvezte valamely idegen állam
protectionját;

2) a ki szakadatlanul eleget tett a honiakra
ruházott terheknek és személyes kirovásoknak.

3) ki eleget tett a katonaságnak sorozás utá-
ján; ugyanazon joguk van azoknak is, kik az
1877—1878-iki keleti háborúban önkéntesen vet-
tek részt a román hadseregben.

Naz annyit mondhatók, hogy ha a honatyák e
javaslatot elfogadják, nagyon kevés zsidó nyerne
meg a polgárjogot.

Szóval t. szerkesztő ur e kérdésről, most még
csak annyit tudhatni bizonyos, hogy a törvény-
hozó testületek által kiküldött bizottságok szor-
galommal fáradoznak azon, hogy a constitucio 7-ik
pontnak megváltoztatása kérdésében projectet ké-
szítsenek. Eddig csak hivatalos megkeresések foly-
tak a kamara és Senátus megbízottjai között, a
nélkül azonban, hogy teljes egyetértésre jutottak

volna. A project megállapításáig még el fog telni
nehány nap. Akkor majd tudatom önökkel. Addig
isten velünk!

X. X.

* Bárány Kemény Gábor, földmívelés-,
ipar- és kereskedelemügyi miniszter jul 4-én a reg-
geli vonattal érkezett Kolozsvárra. A miniszter ur
lejövételének ideje b. Wenckheim betegsége miatt
nem lévén bizonyos s a hivatalos értesítés ez iránt
tegnap este csak akkor érkezvén meg, mikor már
a miniszter ur el is indult, a nagy közönségnek
nem volt tudomása megérkezésének időpontjáról
s nem jelenhetett meg oly tömegesen, a mint a
készüldések ez iránt az erdélyi születésű, minis-
ter fogadására a közönségben önként tervezve volt-
tak. Mindazon által a hirtelen értesített testületek
képviselői ünnepi öltözetben szép számmal jelen-
tek meg; ott voltak a megye, a város, az erdélyi
gazdasági egylet, a kolozsvári iparkamara, az ipar-
os, az iparfejlesztő egylet, a törvényszék, jogszá-
gigazgatóság, távírda, posta, az ev. ref. igazgató-
nás képviselői, kik gr. Eszterházi Kálmán veze-
tése alatt mentek a vonat megjöttével a miniszter
elő s harsány ünnepi üdvözlőket beléptek. Gr.
Eszterházy Kálmán röviden és szívvelyesen fogad-
ván a minisztert, a küldöttség néhány tagját mu-
tatván be, a miniszter kocsiba szállott s a „Nem-
zeti szálloda”-ba a kocsi hosszú sora által kísérvé
hajtatott. Nehány perc múlva, külső pompakodást
nem kedvelő régi szokását követve, lejtött az Or-
bán kávéház cukrászatába reggelizni. Ez alatt a
marhatenyésztés ügyében értekezletre összehívott
erdélyi főispánok már össze voltak gyűlve szállá-
sán, s a miniszter reggelijét végezve az értekezle-
tet megnyitotta. A különböző testületek küldöttsé-
gei azonban ez alatt sem hagyták nyugton, s a
mellékszámba folytonos audientiákat volt kénytelen
adni. Megjelentek az iparkamara, a törvényszék, az
erdélyi gazdasági stb. egylet képviselői tisztelkedni
s kiki baját panaszolni. Hosszabb kihallgatáson
volt a iparkamara küldöttsége, a melyhez az ipar-
fejlesztő egylet képviselője és a polgári iskola igaz-
gatósága csatlakozott. Az iparkamara panaszko-
dott, hogy az ipar támogatására csupán 30 ezer
frt fordítatik, mire nézve a miniszter ur is elis-
merte, hogy bizony a még annál is kevesebb, mint
a mennyit Budapest az előfákra és kertekre költ
s eléggé iparkodik ő is, hogy ez összeg nagyobb

5) A ládát felbonthatja.

6) Az idegen népfajokat kibékíteni.

Gál Sándor Dobait, Horváth Ignácot 1832
ápril 7-én kérte fel, amazt a szamosmenti, ezt a
székelyföldi vezérségre; Rauber Nándort a két
Küküllő kör, Udvarhelyszék, Ebesfalva és Mikló-
várszék előkészítésére.

Róza Sándor ezredesnek Váradival egybekö-
tése van, a mi egy 27 aranyas nyugtárból, melyben
viszont kér tőle 50 aranyat, sőt a mennyit csak
adhat, kitűnik.

Kossuth Londonból küldi Gál Sándornak öt
erdélyi szabadító parancsnokká kinevező oklevelét
1851. novemberben, keze alá rendelve 30 ezer
fegyvert és 40 ezer p. frtot.

Gál Sándornak 1855. sept. 20-án volt 40 ezer
főből álló toborzott tábora.

Boros menekült Konstantinápolyban 30 ara-
nyért gyilkolni akart.

Birtalis Sándor honvédfőhadnagy és Bogyos
Sámuel hadnagy 1853. márc. 14-én futársággal vet-
tek fel Váradtól 100 p. frtot.

Váradnak az oláhokkal való közlekedése sem-
mijó eredményt nem ígért, holott 1853. ápril 1-ig
kétszer szólította fel. Azonban biztosok által folyt
a munkálát.

Ágyúöntőde és golyóöntőde bármely percben
is készen volt Fülében és Magyar-Hermányban.

Guerrilla csapatok rendezésére minden kerü-
letbeli titkos biztosok mellett külön csapatbiztosok
voltak rendelve, kik a gyalog és lovas egyenest
a kitörés percéig titkon készen tartják.

TÁRCA.

A dalékok

a Háromszéken 1853/4-ik évben lefolyt „Várad”-ügyhöz.

Folytatás.

De ugy, a mint az ügy sorsa bekövetkezett,
üldözéssel, félelemmel, denunciatokkal, börtönnel,
sőt kivégzésekkel is, természetesen a rendes szer-
kesztési összeállításnak le kellett maradni. Árulás
következett bizonyos, az ügy állásának mind a
menekültéknél külföldön véletlen fordulata, s ebből
eredőleg, benn a hazában felmerült okok mi-
att. A zaklatások között a leveleknek el kellett
tűnni, mert azok lefoglalása esetében a kitérésre
készen álló és szerepre vállalkozott igen sok jobb
érzelmű előkelők, mű- és szakértők nagy számmal
jöhetnek vala compromissióba, így pedig csak az
előkészítő eljárásokban mozgók s alig néhány szál
lázádos és személyesen érintkezők jöttek napfényre.
Az ügy szerencsés kimenetelre esetre az intézkedő
titkos körnél arra voltam kinevezve, hogy a leve-
lekből, előkészítő eljárásokból, más körülmények-
ből és az események fejlődésének menetrendéből,
a Várad József részére kijelölt területéről egy
részletes történelmi szerkesztményt készítenek ki-
egészítéssel. — Nem mondom, hogy más
tekintetből is Várad reám ne számított volna, de
hogy főleg azért voltam nekik ajánlva s megke-
resve, valóság. És így mikor az eredmény meghí-
sult, a levelekből vett szűkösség jegyzeteim elég
ségeket az ügyben a csupa szándék és eljárások
ismertetésére, ide számítva több intézkedők, jelöl-
tek és a compromittáltak személyzetét is. Ezért az
intézkedési körnél személyemet eltitkolólag nevez
volt: „historicus író.” A mit most közlök, azzal
darab ideig az abszolút uralom alatt tanácsosabb
volt hallgatni, míg az anasztázis után is. Hall-

gattam még az alkotmányos időszakban is. Most
is csak ismételt sürgetésekre adom közre, részint
mert lapokban közölni több kellemetlenségek miatt
nem szeretem; részint mert hinni kell, hogy mint
bukott ügy, igen sokaknál nem izlik, a felsőbb kö-
rök legtojobbjánál pedig még csömörítő is. Közöl-
tem, de történelmi igazságot; s ezért félig-meddig
a korszellemnek hála! A mai viszonyok között
beperelehető nem vagyok. Legyen a tisztelt szer-
kesztőség kedves akaratja! De ha az ügy akkor
sikerült vala, így is, mint a más utoni alkotmányos-
ság sikerültének, ép azon csömörítő felétek vennék
több hasznát.

Azonban ugy veszem észre, hogy episodiára
— mellék utra — tértem. Ez sem rosz ut, Csanádi
Sándorként, de lépünk át a vágásba. Hol vannak
vagyis hol lehetnek azok a Várad hagyatékból el-
tűnt levelek? Tán jól emlékszem, hogy mitisfalvi
Becő Miklós ur fogolytársam mondta volt nekem
hogy azokat Várad a befogatás előtti napokban
nála hagyván, egy feketeügmelléki ref. templom
szószékében rejtették volt el a pappal, mint bizo-
dalmas emberével, a pap talpa alá, a hol predi-
kálna áll. Nem volt rosz ötlet. Mi hol van a cso-
mag? Ha előkerülne, jó szolgálatot tehetne lap-
tárcaiba.

Apróbb vegyes jegyzeteim pedig a követ-
kezők.

Kossuth kinevezte Miklós ezredet 1851. jun.
24-én reorganizáló biztossá egész Magyarhonra
nézve; Miklós pedig kinevezte Váradot 1852. jul.
13-án Erdélyre nézve: amaz történt Kutániában,
ez pedig Foksánban.

A Váradit megbízó pontok:

1) Oltványi népfelkelést rendezni.

2) Kémtilmi p. frt magyar banjegyet felvenni
kölcsonnyugták mellett.3) Egész Erdélyre népfelkelési adminisztrációt
tartani közlekedésileg.4) Közlekedik Pestig ki és Konstantiná-
polyig be.

legyen. A polgári iskola panaszkodott, hogy az Iparos tanoncok tanulásaért a közoktatásügyi minisztérium nem utalványozza a korábban megkapott összeget s figyelmébe ajánlotta a miniszter urnak a kolozsvári felsőbb kereskedelmi iskolát. A miniszter ur erre kifejtette, hogy az ipari oktatást illetően az iparügyi s közoktatásügyi minisztérium között abban történt megállapodás, hogy az ipari és kereskedelmi szakmákban elméleti oktatással foglalkozó iskolák a közoktatásügyi és a praktikus szakképzéssel foglalkozó iskolák az iparügyi minisztérium által kezeltetnek s így a polgári iskola panasza csak az oktatásügyi miniszter orvosolhatja. Az iparfejlesztő egyesület képviselője azt kérdezte, ha lesz-e szerencséje a b. h. nyadai tanmühelynek szíves látogatásához, a minék általában is nagyon örvendene az egyesület, de különösen azért, hogy a miniszter ur személyesen meggyőződhetheték, miszerint jelenlegi romló helyzetében a tanmühely telére sem jöhet ki. A miniszter ur sajnálatát fejezte ki, hogy ezuttal a tanmühelyt nem látogathatja meg, látta Székesszékfehérvárt, hogy ott igen csinos dolgok készülnek, Trefort miniszter társa egy szürke lovat meg is vett s a kis fiu végig lovagolt rajra, minthogy azonban tudtával a kérdés ez épület tárgyában éppen a közoktatási minisztériumnál van, csak ott kell azt sürgetni. Ezek után kézsorítással bocsátotta el a miniszter a tisztelőket, lekötelve mindenkit szíves és természetes modora által.

Eddig tart a „Kelet” közleménye. E szerint a miniszter urnak holnap kellene hozzánk érkeznie. Biztos értesülésünk szerint azonban csakugyan 10-én fog hozzánk jönni, e tekintetben tehát a „Kelet” adatai tévesek. A bemutatások 11-én d. e. 11 órakor történnék főispán ur ő méltóságánál.

„Vége van az alkotmánynak, de Magyarország és Andrássy gróf is félhet, mert a cseh, morva és más nagybirtokosság egyesült ellenük! Így jaggat vasárnapi számában a „Neue freie Presse”, a melynek prágai tudósítója már látja, hogy az osztrák cabinet közvetlenül a választások után lemond, a jövőndi minisztérium törzset a „rechtspartei” mérsékelt tagjai fogják koronázni, a koronázási eskü biztosítani fogja a csehek elhatározási jogát a dynastia kihalása esetére, végre, hogy még sok más rettenetes dolog is meg fog történni. Mindezeknek pedig Taaffe gróf lesz az oka, a jövőndi miniszterelnök, a ki már régóta ellensége Andrássy grófnak, de aki „most akad reá a széles áramlatra, a melyet az Ausztria és Magyarország közt levő viszonyainak való elégedetlenség támasztott. A nagybirtokosság egész compromissuma Magyarország domináló állása ellen irányul.”

Az idézett lap jajdulását egészen természetesnek tartjuk, mert az „alkotmányhüppárt” szénája nincs egészen rendén. Az eddigi választásokból az tűnik ki, hogy a Lajtán túl nem nagy lelkesedéssel fogadják azokat, a kik azokat léptek a választók elő: ime mi vagyunk, a kik a berlini szerződés ellen szavaztunk. De a „Neue fr. Presse” jayveszékéseit nem is tartjuk többnek kortesfogásnál, hogy kiderítszokolja a gráci és st. pótlói programmok kibocsátóinak győzelmét. Keszkesdik erről a következő passzus is:

„Hohenwarth grófot bizonyára nem teszi erősebbé Taaffe gr. szövetsége. Magyarországot azonban a mely ellen az 1871. évi experimentum is irányult, nem fogják győngyíteni ezek a homályos, celtalan ellenséges törekvések. Hiszen a mi egyenletlenségünk gyökere az ő erejének. A mi azt növeli, Magyarország jelentőségét is növeli szükségképen. És Andrássy gróf? Ha ő bukik, bizonyára nem az új coalitio fogja megbuktatni. Az ő ítélete már kimondott, mikor aláírta Törökországgal a conventiót.”

Ez a „kétségbeesett kortesfogás” elég érthető nyelven szólítja föl a választókat: „Ide uraim! csak mi vagyunk azok a kemény legények, a kik akarják és képesek megnyírni a magyarok hatalmát és elkergetni Andrássy grófot!”

És ezek az urak fitogtatják alkotmányhüségüket!

Ezt a sorok közül kell a választóknak kiolvasniok. A fölajdulás más része azonban talán a magyarokhoz van intézve, hogy a veszélyben forgó alkotmány és Andrássy gróf nevében talpraállítsuk az országot. Itt tehát a válasz! Az osztrákok „rechtsparteiával” feudalisáival, conservatívjaival, clericalisáival és a Lajtán túl lakó más kísérletekkel nem lehet ránk íjjeszteni, mert az „alkotmányhüppárt” és alkotmány nagyon különböző két fogalom. Különbözik pedig meg vagyunk győződve, hogy a lajtántuli választásokban most nincs szó praeponderantiáról vagy külpolitikáról, hanem egészségesebb pártalakulásról, mert lehetetlen, hogy csak a választók ne látták volna azt a szánandó ziláltságot, melyet az „alkotmányhüppárt” nyújtott a múlt ülésszakban.

Mi nem féltünk alkotmányunkat. Ha a „Neue freie Presse” nek elegendő oka van az aggodalomra hogy az osztrákok cserben hagyják az „alkotmányhüppártot”, az utóbbi aligha teljesítette kötelességét.

A „Montagsrevue” cikket közöl ezen cím alatt: „A csehországi nagybirtokosság compromissuma”, a melyben kijelenti, hogy a kormány senki sem alkudozott, hanem csak a pártok alkudoz-

tak egymással. Megemlíti továbbá, hogy Herbst és Rieger értekezésbe bocsátottak egymással, a melynek közvetlen eredménye eddig ismeretlen. A gráci és a st. pótlói programmok okot szolgáltatnak a csehországi liberális nagybirtokosságnak az államjogi elveket valló felekkel való compromissumra és conservatív missziójára figyelmeztetnek az egész cseh nemességet. A kormány — mondja az „Montagsrevue” — nem fog reactionarius politikát üzni s a csehek és feudálisok belépésével vagy belépése nélkül sem fogja megengedni, hogy bárki is bolygassa az alkotmány alapját, akár az államjogi akár pedig a szabadelvű párthoz tartozzék is az.

Teendők a székelvöldön*)

Az ismertett állapotok, előadott tények feleslegessé teszik az újabb indoklást vagy a már kifejtett indokok ismétlését. Így tehát egyszerűen felsorolom azon teendőket, melyek által a mű első szakaszában tárgyalt viszonyok lehető javítását elérhetnének remélem. Annnyit tájékozásul kijelentek hogy ábrándok után nem kapkodom, utópákat betölthetetlen vágyakat, teljesíthetetlen reményeket nem táplállok, nem terjesztek. Tehát csak azon teendőket jelölöm ki néhány pontban, melyek megvalósítását törvényhozási, egyházi törvényhatósági vagy társadalmi uton nagyobb nehézségek nélkül eszközölni lehessen. Indítványaimban azon sorrendet követtem, a mint művemben a tárgyak egymás után következnek.

1. Egyházi viszonyaink pontosabb meghatározása végett a népiskolák meghaladó minden tanintézet folytasson észleléseket az országos földlejárásról és meteorológiai központi intézet vezetésével annak eszközeivel. Minthogy pedig önkéntes munkára kényszeríteni nem lehet, vagy ha hozzá kezdett is valaki, könnyen belefeled, — s különben is méltányos lévén, hogy fáradságának jutalmát vegye az ember: 100—100 forintnyi tiszteletdíj lenne kieszakolandó minden intézethez az észlelő számára.

2. Óhajadtok (mint a magyar orvosok és természetvizsgálók XVIII. nagygyűlése, Előpatakon kimondotta), hogy a fürdők geológiai és balneológiai viszonyainak megismerése céljából fürdői muzeumok állítsanak.

Ezt Borszék meg is kezdte. Kövessék a többiek is!

3. Nemzetiségi érdekekből óhajadtok, hogy a hazai csángók anyagi és szellemi érdekei erővel megóvassanak. A külföldi csángók nemzetiségét, mivelődségi érdekeit, vagy diplomatiai uton kell megvédeni és fenntartani, vagy ha erre kilitás nincs, őket hazatelepítés által nemzetünk erősítésére felhasználni. Ez magyar nemzeti kérdés, államkormányunknak tehát méltán képezhetné gondoskodási tárgyát.

A Moldva-Olahországra kitelepülőkre vonatkozólag a megelőző fejezetben mondtam el nézeteimet.

4. Ép öli állami ügy a székelvöldön — s talán egész Erdélyre is kiterjeszthető lenne, — egy magyar lutheránus s egy magyar görög-keleti püspökség szervezése s a magyar görög-katolikusoknak a római katolikus egyházhoz való csatlakozása. „Felekezeti” cím alatt az indokokat előadtam.

5. Egyházi általános közérkölségi és közmívelődségi érdekek parancsolják, hogy a belső-emberek fizetésének javítása rendezése munkába vétessék csoportosítás, eklésiák tömörítése, magtárak, gyümölcsintézetek nyugdíjalapok szervezése által. Ez az egyházak ügye, de nemzetiségi tekintetben is, nálunk nagy fontossággal bírva kimondhatná a törvényhozás, hogy a felekezeteknek évenként nyújtani szokott segély kizárólag e célra fordíttassék. A mit most azzal a pénzzel toldoznak foldoznak annak nemzeti közmívelődsünk terén nyomai nem maradnak.

6. Közérkölségi érdekekből alapítson a társadalom a szolgáltatásban levő és az érkölségségben tántoríthatatlanságot tanúsított ifjúság számára kizárólagos juttatásokat.

7. A lakás viszonyokat illetően törvényhozási vagy törvényhatósági uton tiltandó lenne a szalma és nádódél s a lakházaknál kéményépítésre kényszerítésnek az emberek.

8. A fényűzésnek erkölcsileg és vagyoniilag romboló hatása ellen közösenként védegyleteket kell szervezni. Ezekben tiltófelolvasásokat rendezni s a házi ruházati ipart megvédeni és fenntartani. A kórházak számát szaporítani kell. Ezt a statisztikai adatokból kiderült elrettentő tények is eléggé követelik. Különbözik is absurdum az, hogy egész Gyergyónak Kézdi-Vásárhely vidékének a volt kézdi és orbai székekkel, Homoród és Erdővidékének, Udvarhelymegye nyugati s Maros (Torda) megye délkeleti részének külön külön 45—50 ezer lélekkel elszigetelt földrajzi fekvéssel, ne legyen egyetlen kórházuk. E végett;

a) az állam állíthatna egy kórházat a parajdi sóbánya mellett, mely egyzersimán Udvarhely és Maros (Torda) megye nevezett vidékeinek nyújtana segílyt.

b) Kényszeríteni kellene törvényhozási uton a városokat, hogy kebelökben kórházalapot állítsanak s azt évről évre növeljék. Addig pedig, míg kórházuk, a megye hozzájárulásával is, felállhatna rendszerezitsenek egy díjazott orvosi állomást. a

*) Mutatvány Kozma Ferenc „A székelvöld közigazdasági és közmívelődségi állapota” című, ezer forint pályadíjjal jutalmazott munkájából.

hol ez még hiányzik. Ez által az orvosok száma is idővel szaporodnék.

c) Új kórházak alapítása mellett első sorban a már meglévőket kell jó karba helyezni, azokat a kor kívánalmai szerint fejleszteni. Azzal nem szabad megelégedni, hogy óseink hagytak ránk valamit; mert ha mi azt tovább nem gyarapítjuk, vagy megsemmisül, vagy nem fog megfelelni a fokozódó igényeknek.

E végre célszerűnek látnám, ha a székelv törvényhatóságok egy közös sorsjátékot rendeznének, melyre a kormánytól nem csak engedélyt, de támogatást is remélhetnének.

Ez ügyben a kezdeményezést vegye kezébe a „Közmívelődségi és közigazdasági székelv egyesület” s örök emléket fog emelni nevének a székelv történetében.

Ha a mit „méltán” remélhetünk, a sorsjáték jól sikerülne, a kórházak jó karba hozásán kívül, ki tudja: egy székelv lelenház alapítására is nem jutna-e valami?

E kérdés nem kis jelentőségű. Közegészségügyi állapotunk, az a roppant mérvű halandóság komoly aggodalommal töltheti el minden hazafi lelkét. S én a művem első szakaszában tárgyalt dolgok között sürgősebben egyre sem hivatnom fel a közügyemet, mint éppen erre.

A kórházak szaporodása és megerősödése azon eredménnyel is járna, hogy újabb orvosi állomások szervezésével növekednék orvosaink székelv száma.

d) Kórházaink megerősödése után természetesen, de mulhatatlanul szükségesnek is látom hogy közegészségügyi törvényünk megszorítása a beteg felvételében, mi eredményében amugy is csak káros hatású módosítás alá jöjjön.

e) A székelvkórház és lelenház alapítóke növelésének könnyen kivihető módja lenne a fennebbiek mellett az is, hogy területükön minden nyilvános multság (bál, hangverseny, szini előadás stb.) jövedelmének 10/1-át e célra fordítsanak legalább 10 éven át vagy tovább is.

f) Túrslati vagy magán vállalkozás utján téli fürdőket kell állítani mentől több helyen.

10. A kivándorlás és kitelepítés kérdésével szemben már fennebb összes közigazdasági és közmívelődségi ügyeink derekas fejlesztését mondván leghatósabbnak szernek; e munkában felmerülő összes javaslataim ama kérdésre is szolgáljanak feleletül.

A berecki rom. kath. népiskola.

Bereck, 1879. június végén.

Tekintetes szerkesztő ur!

Szíves engedelmevel a berecki rom. kath. népiskolában folyó hó 16-án megtartott évi közvizsgák alkalmából óhajtanék egy szerény közleményt a tanügynek is szentelt becses lapja hasábjain az alábbiakban közzé tenni:

Azt mondják: a jó sohases késő. Szenteljünk tehát egy kis tért azon örövendes mozzanatnak és egyszerű nézeteknek, melyek fennirt és rákövet napok eseményeiből önkénytelen folyanak.

Ha a hadakozáshoz három nélkülözhetlen kellék, t. i. pénz, pénz és ismét pénz kívántatik: akkor az erkölcsi és anyagi jólétnek ugyancsak három, u. m. nevelés, nevelés és ismét nevelés az alapköve, mely kezdetét veszi a családi tűzhelynél, erőt és irányt nyer a népiskolák szűk falai között, petje, fejlik, virágzik és gyümölcsökre jogosít a magasabb tan- és nevelő intézetek csarnokaiban, hol már a tudományos szakképzettség a családi és társadalmi élet s közmívelődsének mutatott és adott irányt az erkölcsi és anyagi jólét megteremtésére a gyakorlati életben felhasználni és valóítani törekszik. Igen sok — hogy ne mondjam: minden — függ attól tehát, hogy mily érzelmeket csepegtet az apa és anya, mint első oktató, gyermeke szívébe és lelkébe s még fontosabb, hogy a néptanító emez érzelmeket mily irányban igyekszik fejleszteni a már öntudatra ébredő gyermek serege szellemvilágában.

Ha az alap jó, akkor az épület is szilárd és tartós. Ugy van ez főleg a népoktatás szempontjából. Ha ugyanis a néptanító át van hatva terhes ugyan, — mert oly sokszor halálátlan és tövises — de nemes elhivatottsának legszentebb érzetétől; ki nem annyira száraz kötelezettségből és méltóan soha ki nem fizethető bérért, mint az ügy s céljának szentsége és magasztosságaért fáradozik s nyeli az iskola kellemetlen porát s mint ilyen, törekszik egészségére és léte feláldozásával is megvetni az alapot „mindenre hajlékony, de még romlatlan gyermek” szívére: akkor az épület, melyet a magasb nevelés ez alapra fektetend, bizonyára a családi és társadalmi élet s nemzeti közmívelődsének, más szóval: az erkölcsi és anyagi jólétnek és boldogságnak biztos és tartós hajléka leend, állván az irás szavai, hogy „az ifju ifjúságában megszkott utjától öregségében se távozik el”. Ime ez az, miért örövendes mozzanatnak nevezem én a berecki rom. kath. népiskolában jelen hó 16-án reggeli 8 óratól délután 2 óráig az iskolátogató városi tanács, iskolaszék és érdekelte szülők jelenlétében megtartott évi közvizsgákat.

Amatapasztalat, melyet jelenltem 57 iskolaköteles gyermeknek minden egyes előírt tantárgyból adott értelmes feleletei után szereztem magamnak, eléggé meggyőzött arról, hogy különösen K.

I. káplántanító ur a mellett, hogy bármely főgymnáziumnál mint jeles szakképzett egyéniség alkalmazható, a népiskola falai közé is beletárlja magát, le tud ereszkedni a játszó gyermekkedélyekhez s mint egy atya szeretettel és szelídséggel, szorgalommal és békeutérrel teljesíti terhes, de nemes feladatát, — szóval, hogy ő egyike a nemzet azon képes és értelmes napzsamosainak, ki a jó alap megadásához helyesen és célszerűen tudja kezelni és feldolgoztatni a szükséges tananyagokat. Tisztelet s elismerés legyen érte minden érdekeltek nevében.

De másfelől meggyőződtem arról is, hogy az ekként szorgalommal lerakogatott alap majd a gyakorlati életben ohajtott gyümölcsöket érlelend az erkölcsi és anyagi jólét javára. — Adná isten, hogy jövőben is szülők, előjárók és hallgatóság oly megelőgéddel távoznának a vizsgákról, mint az jelenleg történt.

De nem tehetem, hogy tisztelettel figyelmükbe ne ajánljam a szülőknek és azoknak, kiket lefelősség terhe alatt illet, miszerint legyenek rajta hogy a gyermekek rendesen és „teljes” számban járjanak fel az iskolába és így a nyert eredmény felett érzett öröm lehessen teljes. Am ha egy keletlen érzés lopózkodhatott be a június 16-iki nap örömei közé, az bizonyára az volt, miért nem lehet a jó eredmény fölötti öröm teljes. — Azon erős reményben, hogy jövőre még jobbak leszünk, most a bajnak oka s orvoslási módjára részletebben nem mutatok. Csupán csak annyit jegyzek meg, hogy hagyjunk fel az afféle gondolkozási móddal, hogy „nagyapám alatt is fakilincs volt az ajtón, miért ne lehetne most is az?” „én se jártam iskolába, mégis élek”, „nem akarok urfi vagy kisasszonyt neveltetni gyermekeimből”, „csak egy kis-csit írni, olvasni tudjanak, elég az”. — Nyomorult okoskodás, félre veled!

Már is kevés számra apadt nemzetünk élete csak úgy maradt fenn, erkölcsi és anyagi alásüllyedésünk tántorgó örvénye csak úgy lesz kikerülhető, a személy- és vagyonbiztonság csak úgy lesz megóvható, ha a templom mellett az iskola lesz azon szentély, melynek csarnokába szorgalmasan belátogatunk, ha az oktatás és nevelés tágas mezéjé parlagon nem hagyjuk, ha annak lelkiismeretes művelése által onnan a buján tenyésző dudákat és gyomokat kiirtjuk; szóval ha „népnevelés — már elérkezvén — gyümölcsöződend is a te országod!”

Kapcsolatosan s mintegy igazolásul eme nézeteknek a 16. érembe jut június 20-ika vagyis szent László elösteje, melyet most egy éve a medréről féktelenül kicsapott romboló árvíz, jelenleg pedig egy, e lapok 49. száma Különfélék rovatában elfogottak tévesen hirdett lelhényi B... P... nek valóóságos elfogatása tett nevezetessé, kit ablakomból délután 6 óra tájban láttam keményen meglángolva a helyi csendőrkaszárnyába, ki-sértheti — s kit hosszas és farszót üldözés után Hohlbach helyi csendőrmester bátorsága és avatott tapintatosságának sikerült minden zaj nélkül Csomortánban egy házban épen elfogni, s ki jelenleg csakugyan Kézdí-Vásárhelyt várja méltó jutalmát.

Ime az iskola! Szülők, beh nem tudjátok, mire szülitek gyermekeiket! De igenis tudhatnátok, ha őket maga idejében iskoláztatnátok s a jó alapot, — mely a valláserkölcös oktatás és nevelés, — számukra már a népiskolában biztosítanátok. Mert ha minden iskoláztatás dacára is sok esetben nem felel meg egyik vagy másik gyermek a várakozásnak, — sőt bujánatot hoz éj nap érte aggódó, fáradni és áldozni kész szülőknek ősz fejére, ez csak kivételes eset, mely vagy a szülői gondatlanság, vagy a kellő fegyelemhiány, vagy a rossz társaság és nem fékezett kicsapongó életmódnak tudandó be. — Sok idő kell arra, hogy egy megnevesített csemete — ha áll, hogy azt az oktatás és nevelés megnevesítette — elvadulthasson és vad gyümölcsöket teremhessen. Mig ellenben átütöttes, ápolás, gondozás, szoktatás és szép bánásmód után sokat szelidül a különben vad természet is.

Bezárom soraimat azon megjegyzéssel, hogy a jövő tavánre leendő beiratások jelen év október első hetében fognak megtörténni, mire a szülők figyelmét előre felhívni annál is inkább kötelességemnek tartom, mert szomorúan kellett tapasztalnom azt, hogy sok szülő, mig barmait mindennap reggel a pásztorak személye elé hajtja és számba adja: addig édes gyermekét sok kérés és intések dacára is egy évben egyszer a tanítóinak személye sen beajánlani és beiratni elmulasztja.

Isten áldása legyen ügyünkön!
Bálint László,
h. isk. igazgató.

VIDÉKI ÉLET

K. Vászárhely, 1879. júl. 2.

A háromszéki „Erszébet” Árvaleány nevelő intézet iskolázéke hálás elismeréssel emlékszik meg azon mélyen tisztelt urhölgyekről, kik a f. év jun. 30-án tartott árvízvizsgálaton a szegény, szorgalmas jó tanuló Árvaleánykák munkakévdét kegyes adományokkal fokozni s eddigi eredménydus fáradozásaitak jutalmazni szívesek voltak.

Mint mindig, ez alkalommal is az intézet ne-mes, nagylelkű előnöke br. Szentkereszty Stephanie kegyeskedett 7 o. é. fr. becses adományt az Ár-

vatlan árvák örömét emelni, melyből iskolaszékünk 12 árvaleányka részére jutalom könyveket vásárolt.

2-ik Szíves adakozó tekintetes Hankó Lászlóné urasszony, árvaházi alelnök, ki elhunyt Irma leánya emlékére 1 frtos tallért és 1 drb. ezüst huszast ajándékozott, melyek közül az 1 drb. 1 frtos tallért zágoni Kovács Mari III. oszt. tanuló, mint legjobb számoló, az ezüst huszast pedig polványi Bándi Ilon mint legszebb író nyerték el.

3-ik kegyes jótévedő tekintetes Szócs József polgármesterné urhölgy, ki többfoldalu szívesége mellett ez alkalommal is 3 drb. huszast ajándékozott, melyek közül 1 darabot s. sztványi Kósa Mária jómagyiseleért, berecki Kainc Mari IV. oszt. tanuló szép mosás, szorgalmas és ügyes külső munkáért, kézdívásárhelyi Dézsi Lina IV. oszt. tanuló ének és munkában tett előhaladásáért nyerték el.

A Wellenreiter Györgyné urasszony 50 kr. szíves adományát sepsiszentiványi Kósa Victoria mint legjobb szávaló érdemelte ki.

Fogadja méltóságos elnök báróné és mélyen tisztelt tekintetes ajándékozó hölgykoszoru Árvaházi iskolaszékünknek az árvák iránt tanusított páratlan kegyes jószágukért, szíveségükért legmélyebb elismerését és köszönetét.

Teljes tisztelettel emlékszik meg iskolaszékünk özv. gr. Mikos Benedekné ö méltóságáról és a megélt kir tanfelügyelő urról, kik nem csak becses megjelenésükkel emelték ez ünnepélyt, hanem legnagyobb figyelemmel és érdeklődéssel voltak kegyesek a kis árvák próbatételét végig meghallgatni.

Örömmel látta iskolaszékünk a zárvizsgálaton városunk nagyszámu hölgykoszoruját. Továbbá tek. Szócs József polgármestert, tek. Csizsár Mihály kereskedő társulati elnököt, Zajzon László és Hankó István urakat a kézdívásárhelyi felső nép. elemi iskola és városi orvoda összes tanerőit.

E vizsgálaton ujjában is arról győződött meg iskolaszékünk, hogy a mily lelkesült buzgósággal vezették az intézet fáradhatatlan elnöke által rendeltetése célja felé, épen oly élénk érdeklődést tanusít városunk értelmisége annak minden mozanata iránt.

A növendékek értelmes tiszta és világos fellete, a női munkákból felmutatott meglepő szép eredmény a gazdasszonyi teendőknél észlelt feltűnő haladás ugy az intézet vezetőit, mint a tisztelt közönséget teljesen kielégítette.

Szíves tisztelettel nyilváníjuk ujjból is köszönetünket ugy a kegyes adakozó urhölgyeknek, mint a vizsgán megjelenő, az ünnepély teljes voltát eszközölő tisztelt közönségnek kérvén, hogy kegyes jószágukkal övezzék körül továbbra is a kis védetlen árvákat s gyámoltassák ez intézetet nemes törekvésében, hogy az ugy hazánkban, mint vidékünknek javára és dicsőségére öröklék fennálljon és virágozzék.

Az igazgatóság

SZINÉSZET.

Kézdívásárhelyt 1879. július 3 án

Sztupa színgazgató ur még mindig városunkban időzik társulatával, s az első bérlet leteltével ujjabb bérletet nyitott. Az első még csak ment valahogy: hanem a második, a mint tapasztaljuk, aligha fog az igazgató ohajtása szerint kiütni De hiába! krachos világot élünk, s örvendünk ha napi szükségleteinket fedezhetjük. A nemesebb szellemi élvezetekre vajmi kevés jut. Különben a dolog ugy áll, hogy a közönség egyik része örömet látogatná a színházat, de nem igen telik: a másik vagyonszább rész pedig azért nem jár Thalia templomába mert a szellemi élvezetek székségét nem éri, ez okból magának más fajta szórakozást keres. Végül a beállott fűrdő évadnak szintén nem csekély része van abban, hogy a szinkör oly gyéren látogattatik.

Ugy értesülünk, hogy e hó 10—14-ike körül Prielle Kornélia a hírneves művésznő városunkba érkezék Sztupa ur társulatához vendégszerzéspelni. A hír szerint 4—6 előadásn lesz szerencsénk az ünnepelt művésznő játékaiban gyönyörködhetni. Ez valószínűleg fel fogja villanyozni a kedélyeket, s a művelt közönség bizonyára nem fogja elszalasztani e nem mindennapi alkalmat, hogy valódi műélvezetben részesüljön.

Kellene, hogy ez uttal a legutóbbi tudósítasom óta létrejött előadásokról is megemlékezzem; azonban részletes és kimerítő referada irását sem időm sem e becses lapok szűk kerete meg nem engedvén, csak röviden s inkább általánosságban fogok szólni.

Színre kerültek a következő darabok Junius 17-én „Tulipánó marquisnő” és a „Pajkos diákok”. 19-én „Judit asszony”. K. Papp Miklos népszműve Pünköszt Anna k. a. vendégfelléptével. Sem a darab, sem az előadás nem sokat ért, s maga Judit asszony (Pünköszt Anna) tán legkevésbébet. — 21-én bérletszünetben Komáromy Lajos jutalomjátékául a helybeli dalárda közreműködésével adadt a „Bohós és családja” népdrama. Komáromy játsza a főszerepet (Bohóc) elég sikerülten. Komáromy urban nagy hiba az, hogy — mint tapasztaltuk — a szent lelket igen buzgón s a kellett-nél gyakorabban hívja segítségül. Ez uttal a dalárda is megfogta az ördögöt. Jó lenne csak olyan

énekekkel rukkolni elő, a melyek teljesen begyakoroltattak. — 22-én adatott „Egy magyar huszárkáplár Bécsben” életkép. Sikerült előadás. — 24-én Pünköszt Anna felléptével „A három maupin”, 5 felvonású francia vígjáték. Az előadás eléggé sikerült, csak az a kár, hogy holmi ifjonok megdöglőletlenül tünetése által megzavart. Tanácsoljuk az illetőknek, hogy másokor, ha kedvencüket ki akarják tüntetni, tegyék azt ugy, hogy ne történjék egy harmadiknak rovására. — 26-án „Mátyás fia” történeti dráma, — 28-án Zádor Géziné jutalom játékaul „Király leány mint koldusnő” színmű 5 szakaszban. A színészek üres padoknak játszottak; pedig Zádorné, mint a női kar egyik elvitatlanul legtehetségesebb tagja, megérdemelné a pártolást. — 29-én adatott a „A csikos” mely darabban leginkább kiütn Komáromy a a színszerepen. —

E hó elsején színre került „Caverletné 5 felv francia színmű; 3 án a „A makrancos hölgy”, Shakespeare e kitűnő vígjáték. Kár, hogy oly kevesen élvezték!

Ezen előadásokból is arról győződünk meg, hogy e társulat életre való és megérdemli, hogy pártoltassék. Nehány darabban Morvay is kiütn pedig kedvetben nem sok dicséretet mondotunk, tehetségnek bizonyít. A férfiak általában jórés; ellenben a női személyzet már gyengébb, kivált mióta legjelesebb tagja Benkő Jólán valahol vendégszerelpen jár. Alig várjuk, hogy Prielle Kornélia körünkbe érkezék. Mint halljuk, ez ünnepelt művésznő innét S. Sztgyörgyre megy Sztupa urral 5—6 előadásra, onnét pedig Brassóba ugyanannyi előadásra. Szupa ur Brassóból vissza jó S. Sztgyörgyre, hol aztán valószínűleg néhány hétig fog időzni.

Pattantyus.

KÖZGAZDASÁG.

Egy gazdasági kirándulás.

Sepsi-Szentgyörgy, 1879. jun. 29.

Ha szerettek tanítványaim okulást a látottakból s talán a hályog egyrésze lehullott szemükről, ezzel még nem elégedhettem meg. Meg kell, hogy ismeressem az olvasó közönséget is a már említett gazdasággal, mely tek. Petke Pál ur tulajdona és vezetése alatt Ilyefalván áll. Hátha valamelyikük kedvet kapna a megtekintésre s az ő őszinte felvilágosítás folytán egy okszzerű gazdálkodás megkezdésével a közérdeknek egyik apostolává lenne, mint lesz ő pár év múlva Ilyefalva községének. A példa ott már ragadott, mert az egyik határreszen számos lóherbolyát lehet látni.

Hogy Ilyefalva községe milyen fekvésű, erről szólni célunkon kívül esik. Szorítkozva Petke ur gazdasági területére az két darabban tagosított. Hogy mennyi értéket képvisel ma s mi annak vásárlási ára, ez reánk nézve lényegtelen. Ilyen, mert a birtok tagosítása azon időre esik, mikor a székelly ember kezéből csak hosszas reábeszéléssel lehetett a fekvőséget s így a szomszédos és közbeeső parcellákat tulságos áron megszerezni. Birtokos állítása szerint a föld holdja 500 frton alól nem áll. Mindenesetre egy uszorás kezében óriási capitalissá növekedett volna e pénz, mit ott a földszerzés elnyelt, de annál biztosabb üzletbe nem helyeztethetett volna, mint a miben most áll. Az okszzerűség szemmel tartása mellett élvezetet nyújt a tulajdonosnak a rajta folytatott munkakör s mert a kórkiváramolhoz alkalmazkodik, az üzleti nyeresémet sem maradt és marad el.

A jelzett egyik tag fekszik az Ott folyó bal-partjától pár száz lépésnyire, a község közelében. Területe 25 hold, körül sáncolva és fűzfával beültetve a sáncmár, melynek láttára a Magyaralföld rendezett gazdaságai jutottak eszembe. Talaja áradmányi iszapos homoktalaj. Beosztása következő: A párhuzány alakú terület egy jó karban tartott kavicsos ut által két félre osztatik, me'y uton a községnek átjárati forgalma van, de melyet a birtokos igen jó karban tart, hogy sáros idők alkalmával az uról való kitérések miatt kellemetlenségek ne forduljanak elő. A 25 hold terület négy fordulóra van beosztva ugartartás nélkül, mely következő: 1-56 évben tengeri egész trágyával, 2-ik évben rozs lóherrel, 3-ik évben lóher, 4-ik évben rozs.

Azok kedvéért, ki a váltógazdasági rendszerrel ismeretlenek, bátorodom részletesebben megmagyarázni.

Ugyanis a 25 hold negyed részét tavaszra jól megrágyázva tengerivel veti be. Ugyazonan év őszén tengeri szedés után a föld felszántatik s bevetetik rozsossal. Következő tavaszon még a hóra vagy lehet kissé később is a zöld rozsba vetetik lóher, mi az aratásig a rozs árnyékában megóva van a nap nyári hevétől s még őszig egy közepes kaszálást is ad. Harmadik évre marad e terület egészen kaszálónak s ősszel vetéskor felszántva bevetetik újlag rozsossal. Így tehát négy év leforgása után a trágyázott tengeri és minden vete-mény ugyanazon darabra kerül vissza.

Bene József.

(Folytatása közi)

M e g h í v á s.

A házi ipart és ipari oktatást terjesztő egyesület f. hó 7-én d. u. 1 órakor a megyeház ügytermében választmányi ülést tart, melyre a választ-

mány tagjai: Forró Ferenc, Székely Gergely, Tompa Miklós szolgabíró, Csia György, Horváth László, Demeter Sámuel, Pethő István, Vitályos György, Székely Iván, Henter Béla, Zathurecky Gyula, Császár Bálint, Bogdán András, Szócs József, Erdélyi Károly, Kovács Gábor, Révay Lajos, br. Apór Gábor, Benedek János, Künle József, Veres Gyula, Málík József, Molnár Áron, Bene József, Kelemen Lajos, Hadnagy Károly, Kupferstich József, Bikfalvi Ferenc, Nagy Elek urak tisztelettel meghívatnak. Egyszersmind becses tudomásukra hozzátok, hogy idei április 22-én tartott házi ipar egyesületi közgyűlésen választották meg választmányi tagoknak: tiszteletbeli elnöknek Seethal Ferenc és alelnöknek Thury Gergely ur ö m é l t ó s á g a i k.

S. Sztgyörgy, 1879. július 4-én.

Elnöki megbízásból:
Tareali Endre,
titkár.

É r t e s l t é s .

Többen azon ohajtásukat fejezve ki, hogy br. Kemény Gábor miniszter ö nagyméltóságának e megyébeni körúti alkalmával tiszteletüket kívánják tenni, van szerencsém értesíteni, miszerint a megyei birtokosság, hivatalos testületek bemutatását f. hó 11-én a d. előtti órákban legszívesebben teljesítem.

S. Sztgyörgy, 1879. júl. 5-én.

Potsa József,
főispán.

K Ü L Ö N F E L É K

— A miniszter látogatást tett a gazdasági egyet kertjében s a kolozsmonostori gazdasági intézetben, hol mindent a legszebb rendben talált. A miniszter ur kíséretében csak Bernárd miniszteri fogalmazó volt, mivel Kozma és Liphay József a romániai vesztégar ügyében tovább utaztak Brassó és Fogaras felé. Másnap reggel a miniszter ur is követte őket.

— Meghívás. A háromszéki megyei névelési bizottság folyó hó 15-én délelőtt 10 óra-kor a megyeházánál ülést tart, melyre a t. tagok tisztelettel meghívatnak. — Seps-Sztgyörgy, 1879. július 5. Elnöki megbízásból Málík József, id. jegyző.

— Nyilatkozat. Vettük és adjuk a következő sorokat: A „Nemere“ f. évi 51. számában a helybeli községi népiszkolák közvizsgálatairól szóló cikkben a nagy dicséretet közt ez áll: De van egy más észrevételünk is, melyet az iskola érdekében el nem hallgathatunk. Azon sajtóságos panaszt hallottuk ugyanis a helybeli ref. köznevelési tanáraitól, tanítóitól, hogy éppen a szentgyörgyi elemi iskolából kikerült tanulók igen gyengék nálók. A mennyire nem igaz, ép oly boszantó közbevetett mondat. Ép ezért alólítottak ezennel nyilvánosan kijelentjük, hogy ezt nem mondottuk s nem is mondhattuk, mert vannak az onnan korábban jöttek közt is kitűnő tanítványaink s azokról kik a „Nemere“ által is megdicsért vizsgát tették most, előre így nem nyilatkozhatunk. Ellenkezően az említett vizsgálatokat végig hallgatva, nyíltan kimondottuk: ha minden községnek ilyen népiszkolái, ilyen; tanárokkal ellátva volnának, — könnyebben nélkülözhetnők a g y m n á z i u m jó reménység fejében megszüntetett elemi három osztályt. — Midőn az igazság érdekében ennyit ki-jelenteni kötelességünknek tartottuk, nem tehetjük hogy egyszersmind kifejezést ne adjunk azon né-zetünknek, miszerint soha sem megengedhető, egyesek magán nyilatkozatai alapján iskolák, s ál-talában testületek személyzetét egymás ellen így felingerelni akarni. — Seps-Szentgyörgyön 1879. július 5-én. G ö r ö g István, ig. tanár. S i m ó Dé-nes s. tanár. B o d o r Domokos s. tanár. Dr. S z á s z István s. tanár. A n d r á s Ferenc, tanító, T ö r ö s Mózes o. tanító A l b e r t Károly o. tanító.

— Szerkesztői üzenet. D. Veres Gyula urnak hivatalos uton lapunkhoz jutottat igazolása a lap felelős szerkesztőjének távollétében és jóval a lap zárta után érkevény: lapunk jelen szá-mába nem volt felvehető. —

— A „nevelőnő“ Kézelebb egy nagyváradi ur francia nevelőnőt fogadot Unghvárott, hol egy francia születésű fiatal leány elcsábítva az elő-nyös ígéretek által, megígérte, hogy hajlandó lesz Nagyváradon a kérdéses ur gyermekeit franciául oktatni. A leány megérkezvén Nagyváradra, az új főnök kocsin haza vitte s mivel törődött volt, kijelölt szobájában lefeküdt nyugodni. Reggel, mikor fölébredt, meglepetve látta, hogy a háznál igen sok felnőtt kisasszony van, aztán feltűnően kívá-gott ruhában járnak. Azt hitte: házi asszonyok. Egyszerre a mellékszobából egyik kisasszony kar-ján fiatal ember jött ki, és egész bizalmasan meg-cirogatva a még ágyban fekvő nevelőnőt, ki e to-takodást erőlyesen visszautasította: mire az új fő-nök me kérte, hogy kelje fel már, mert itt van az orvos. De hiszen nekem nem kell orvos: nem va-gyok beteg. Azt majd az orvos fogja megmondani ha megvizsgálja. A leány megrémült ez idegen he-lyen a hol őt az orvos megakarja vizsgálni, De hiába szabadott, s miután a főnök, meg a „mama“, gorombáskodni keztek vele, ijedten kapott magára

valami ruhát, eltutott a háztól, mert már akkor tisztában volt vele, hogy egy gyalázatos kerítés áldozata lett, s hogy egy oly helyen van, a hol nemtelen emberek szegény leányok áruba bocsá-tott erényének árán gazdagodnak meg. A szegény össze-vissza járkált a városban, míg nem rátalt a városházra, hol bejelenté a gyalázatos bűntényt. — Bizonyítványai kitűnő erkölcséről tesznek tanúságot. Csábítóit ellen megtették az intézke-dések.

— H y m e n. Városunk szülötte Mihály Ká-roly m. állami vasuti pénztárnok ur f. hó 8-án tartja esküvőjét Medgyesen, Fábony Emma kisa-szonnyal.

— A „Magyar Lexikon“ 30. és 31-ik füzeté is megjelent. Az elsőhöz mellékletül Ma-gyarország térképe van csatolva a hőméséki vi-szonyok szerint, az utóbbihoz pedig a vasuti ko-csik ábrái. A 31-ik füzet „Birma“ szöig terjed.

— H e l y e i g a z í t á s. A lap mult számá-ban „közönség köréből“ rovatban megjelent cik-kben tévesen lett Bartha Elek helyett L á s z l ó szedve.

Érték- és váltó-árjolyan a bécsi cs. kir. nyilédnos
tőzsde július 4.

Magyar aranyjárdék	93.90
„ kincstári utványok I. kibocsátás	—
„ „ „ II.	—
„ keleti vasut II. kibocs. államkötv.	83.50
„ „ 1876. évi államkötv.	63.75
„ vasuti kölcsön kötvény	110.25
„ földterhermentesítési kötvény	86.—
Temesvári „ „ „	83.75
Erdélyi „ „ „	83.23
Horvátszlavon „ „ „	85.50
Szólódézmaváltási „ „ „	88.25
Osztrák egys.-államadósság papírban	66.95
„ „ „ ezüstben	68.60
„ aranyjárdék	78.20
1860. Államsorsjegy	126.50
Osztrák nemzetibankrésztvény	81.—
„ hitelintézeti „ „ „	265.90
Magyar hitelbank „ „ „	252.75
Ezüst „ „ „	—
Cs. kir. arany „ „ „	5.49
Napoleon'd'or „ „ „	9.22
Német birodalmi márka „ „ „	57.—
London „ „ „	116.—

Felelős szerkesztő: Málík József.

Kiadótulajdonos: Pollák Mór.

Figyelmeztetés.

A tisztelt közönség ezennel értesítetik, hogy Fongrác Dénes ur, volt brassói társasági ügynökötől, a társasági képviselő elvétetett és így fennvezett a társaságot többé nem képviseli. Helyette

Trovódi Mihály ur

van megbízva a társaság ügyei vezetésével

Az első m. ált. biztosító társaság
kolozsvári főügynöksége.

Az europaszerte híres TUSNAD és BORSZÉK

fürdőkre

utazó t. c. közönség kényelmére való tekintetből van szeren-esém tudomásra hozni, miszerint az utolsó vasuti állomástól, Földváról távirati vagy levélbeli megkeresésekre teljes comforttal ellátott

KOOSIKKAL

szolgálok igen jutányos árban.

Megrendelések alulírt nevére küldendők.

Blaskó József,

vendéglős Seps-Szentgyörgyön.

Pályázati hirdetmény.

A sepsi-szentgyörgyi államilag segélyezett polgári leányiskolánál a következő tanítói állomá-sokra pályázat hirdetetik:

1. Egy rendes tanító vagy tanítónő a német és franciayelvre; évi fizetése 700 frt és 120 frt lakbér illetmény.

2. Egy segédtanító vagy tanítónő a földrajz és természetrajzra; évi fizetése 350 frt és 50 frt lakbér illetmény.

3. Egy szaktanító vagy tanítónő a rajz és szépirásra; évi fizetése 300 frt

Pályázni kívánók felhívatnak, miszerint kel-lően felszerelt s polgári iskolai iskolai tanképesi-tésüket igazoló bizonyítványaikkal ellátott folya-modványukat alólírtához címezve folyó évi júliushó 28-ig annyiival inkább küldjék be, mivel a később érkeztet folyamodványok nem vétetnek tekintetbe. A fentebbi állomásokra a németnyelvet tel-jesen bírók előnyben részesülnek.

Seps-Szentgyörgy, 1879. júliushó 3.

CSÁSZAR BÁLINT,
iskolaszéki elnök.

1-3

Umrath és társa Prágában,

gazdasági géppárasok ajánlják solid kivitel, nagy munkaképesség és tiszta cséplés által előnyösen ismert specialitásaikat:



Kézi- és vonó erőre berendezett

cséplő gépekben,

1-8 ló- vagy ököre erőre berendezve, szállít-ható vagy álló minőségben. Továbbá külön-böző nagyságban gyártunk szilárd szerkezetű

Tisztító-malmokat, szécskavá-gókat, daramalmokat stb.

Illustrált árjegyzékeket minden nyelven bérmentesen küldünk. 18-20